

Keuze uit de aanwinsten van het Rijksprentenkabinet

De hier volgende Engelse aquarellen en tekeningen vormen een selectie uit een groter aantal aanwinsten, dat bijeen werd gebracht in de jaren 1977-1979. Hiermee is een begin gemaakt met de opbouw van een representatief overzicht van de Engelse tekenkunst, een sector van het prentenkabinet die, zoals trouwens ook in de meeste andere openbare collecties op het vasteland van Europa, nog nauwelijks tot ontwikkeling was gekomen. Het is de bedoeling deze school in de toekomst verder te blijven uitbouwen door er jaarlijks een aantal belangrijke specimina aan toe te voegen. Behalve de gereproduceerde werken, die hieronder in chronologische volgorde zijn beschreven, werden ook tekeningen verworven van Henry Edridge (1769-1821), Hugh O'Neill (1784-1824) en Aaron Edwin Penley (1807-1824). De werken zelf zijn te zien op de tentoonstelling *Aanwinsten van prenten en tekeningen*, in de zalen van het Rijksprentenkabinet, van 20 oktober tot 9 december.

Afb. 1. THOMAS GAINSBOROUGH (Sudbury 1727-Londen 1788). Landweg met geboomte en boerenkar.

Potlood, zwart krijt, penseel in kleuren (aquarel en dekverf), 241 × 317 mm. Links onderaan monogram TG in goud gestempeld.

Litt.: George William Fulcher, *Life of Thomas Gainsborough*, R. A., Londen 1856², p. 241; John Hayes, *The Gainsborough Drawings from Barton Grange*, *The Connoisseur*, Febr. 1966, p. 91 en afb. 12; John Hayes, *The drawings of Thomas Gainsborough*, Londen 1970, nr. 308, pl. 273.

Herk.: Waarschijnlijk door de kunstenaar ten geschenke gegeven aan Goodenough Earle, Barton Grange, Somerset; daarna door vererving in bezit gekomen van Francis Wheat Newton, 1913; Wadsworth R. Lewis, 1923 (veiling New York 2.IV.1943, nr. 407, met afb.); Veiling Sotheby, Londen 22. III. 1979, nr. 94, met afb. in kleuren. Aankoop met steun van de Rijksmuseum-Stichting (inv. nr. 1979: 25).

Afb. 2. PAUL SANDBY (Nottingham 1725-Londen 1809). Berglandschap met ruïne. Pen in bruin, penseel in kleu-

ren (waterverf); gedoubleerd, 313 × 513 mm. Rechts onderaan gesigneerd en gedateerd: P. Sandby 1760.

Herk.: Kunsthandel Thos. Agnew & Sons, Londen. Aankoop 1978 (inv. nr. 1978 : 3).

Afb. 3. PAUL SANDBY (Nottingham 1725-Londen 1809). Gezicht op Conway Castle (Noord-Wales) bij zonsondergang.

Penseel in kleuren (dekverf), 390 × 550 mm.

Opm.: Ontstaan naar aanleiding van Sandby's reis door Noord-Wales in 1771 (1 en 2 sept. was hij in Conway). Een aantal van zijn toen gemaakte schetsen vertaalde hij in aquatintprenten, die hij in 1776 uitgaf als *XII. Views in North Wales*. Conway is daarvan nr. XI.

Herk.: Kunsthandel David Messum, Londen. Aankoop met steun van de Rijksmuseum-Stichting, 1979 (inv. nr. 1979: 34).

Afb. 4-5. JOHN HENRY FUSELI (Johann Heinrich Füssli) (Zürich 1741-Londen 1825). Studieblad met twee staande (toneel-)figuren en een zittende naakte man.

Verso: de zittende man in

spiegelbeeld herhaald, en een vluchtige schets van een vrouw en andere figuren op een toneel of tempeltrap.

Pen in bruin, 187 × 199 mm. Met opschrift: *The Painter/ however/seems/to have. . .*

Opn.: De beide staande figuren tekende Fuseli vermoedelijk naar het voorbeeld van Zwitserse 16de-eeuwse prenten. De compositieschets op de achterzijde zou de slaapwandelende Lady Macbeth met haar arts en kamermeisje uit Shakespeare kunnen voorstellen (volgens schriftelijke mededeling van Prof. Dr. Gert Schiff, New York, 1979).

Herk.: Verz. R. S. Timewell; Kunsthandel A. Reed, Londen (cat. *English Sketches and Studies*, Londen 1978, nr. 22). Aankoop 1979 (inv. nr. 1979: 1).

Afb. 6. THOMAS HEARNE (Brinkworth 1744–Londen 1817).

Gezicht op Derwentwater, in de richting van Borrowdale (Cumberland).

Potlood, pen, penseel in kleuren (waterverf), 353 × 470 mm. Rechts onderaan gesigneerd: *Hearne*; eigenhandig opschrift op het oude opzet: *A scene from Brandelow Wood, on the Derwent Water, looking towards Borrowdale.*

Opn.: Een andere versie, met wijzigingen in de stoffage en de voorgrond, is in de Tate Gallery, Londen (T. 999). *Herk.*: Kunsthandel Andrew Wyld (cat. *English Watercolours*, Londen, Spring 1979, nr. 8). Aankoop 1979 (inv. nr. 1979: 29).

Afb. 7. THOMAS ROWLANDSON (Londen 1756–Londen 1827). Een gezelschap in resp. een open kar en een gesloten reis-koets voor gebouwen met o.a. trapgevels.

Zwart krijt, pen in roodbruin,

penseel in bruin en lichtblauw, gehooagd met enige roze dekverf, 201 × 305 mm.

Opn.: Vermoedelijk getekend in herinnering aan Rowlandson's reis door de Nederlanden in de jaren '90. Er bestaan, zoals vaak bij deze tekenaar, van deze compositie een aantal versies, op één daarvan (coll. Dyson Perrins, afb. Oppé 1923, pl. 34) heeft het begroei-de huis rechts het opschrift: *Lust in Rust*. Zie ook ex. in de coll. Paul Mellon, cat. Baskett/Snelgrove, 1978, pl. 154.

Herk.: Veiling Christie, Londen I. III. 1977, nr. 121, met afb.; Kunsthandel Thos. Agnew & Sons, Londen. Aankoop 1977 (inv. nr. 1977: 19).

Afb. 8. JOHN VARLEY (Hackney 1778–Londen 1842).

The Curfew; panorama van een landschap met brede riviermond of een meer; links op een heuveltop een zittende man.

Penseel in kleuren (waterverf), 390 × 730 mm.

Opn.: Titel en compositie maken het aannemelijk dat hier hetzelfde onderwerp is uitgebeeld als op de tekening van afb. 14, nl. een passage uit John Milton's *Il Penseroso*.

Herk.: Kunsthandel Thos. Agnew & Sons, Londen. Aankoop 1978 (inv. nr. 1978: 64).

Afb. 9. DAVID COX (Birmingham 1783–Harborne 1859). Wandelaars, ruiters en een wagen in een winderig landschap (Noord-Wales).

Potlood, penseel in kleuren (waterverf), 350 × 490 mm. Links onderaan gesigneerd: *D. Cox*.

Herk.: Kunsthandel A. Reed, Londen (cat. *David Cox, Drawings and Paintings*, Londen-New York 1976, nr. 43). Aankoop 1977 (inv. nr. 1977: 3).

Afb. 10. PETER DE WINT (Stone 1784–Londen 1849).

Avondlandschap met de ruïne van Kirkstall Abbey, Yorkshire.

Penseel in kleuren (waterverf), 290 × 455 mm. Verso inscriptie: *P. de Wint. Evening.*

Herk.: Kunsthandel A. Reed, Londen. Aankoop 1977 (inv. nr. 1977: 12).

Afb. 11. WILLIAM HENRY HUNT (Long Acre 1790–Londen 1864).

Tuinbeelden in Chiswick Park bij Londen.

Pen, penseel in kleuren (waterverf), 312 × 384 mm. Rechts onderaan gesigneerd: *W. Hunt*.

Herk.: Kunsthandel Andrew Wyld, Londen (cat. *English Watercolours*, Londen, Spring 1979, nr. 26). Aankoop 1979 (inv. nr. 1979: 28).

Afb. 12. DAVID ROBERTS (Edinburgh 1796–Londen 1864).

De abdijruïne van Aberbrothwick bij avond.

Potlood, penseel in kleuren (waterverf), 251 × 350 mm, gedoubleerd. Links onderaan gesigneerd: *David Roberts R.A.*; rechts onderaan: *Abbey of Aberbrothwick Sept. 18th. 1848.*

Opn.: De abdij werd in de twaalfde eeuw gesticht in het gelijknamige dorp (Aberbrothwick, Aberbrothick, of Aberbrothock, thans Arbroath, ten N. van Dundee aan de Noordzeekust). Roberts maakte in 1846 een reeks tekeningen in Schotland voor J. P. Lawson, *Scotland Delinated*; Aberbrothwick werd echter blijkbaar tenslotte daar niet in opgenomen.

Herk.: Verz. Daniel Thwaites; Kunsthandel Thos. Agnew & Sons, Londen (cat. *106th Annual Exh. of Watercolours and Drawings*, 22 jan.–23 febr. 1979, nr. 101). Aankoop 1979 (inv. nr. 1979: 26).

Afb. 13. SAMUEL PALMER (Newington 1805–Redhill 1881).

A Towered City; heuvelig avondlandschap met een burcht, een brug met ruiters-toet, dansende vrouwen en – links – een meisje dat zich over een liggende jongeman buigt.

Penseel in kleuren (waterverf en dekverf) met gom, op board, 511 × 708 mm. Bewaard in de oorspronkelijke lijst. Links onderaan gesigneerd: *S. Palmer*

Opn.: Behoort tot een reeks illustraties van John Milton's gedichten *l' Allegro* en *Il Penseroso* (geschreven tussen 1630 en '35) die Palmer uitvoerde voor Leonard Rowe Valpy tussen 1865 en 1881. *A Towered City* is ontleend aan *l' Allegro* III, 117–120:

*Towered Cities please us then,
and the busie humm of men,
Where throngs of Knights and
Barons hold,
In weeds of Peace high
triumphs hold, . . .*

Een voorstudie voor deze compositie berust in het Victoria & Albert Museum, Londen (no. 1318–1925).

Litt.: A. H. Palmer, *The Shorter Poems of John Milton, with twelve illustrations by Samuel Palmer*, Londen 1889, p. XIV–XVII, afb. tegenover p. 18;

A. H. Palmer, *The life and letters of Samuel Palmer*, Londen 1892, p. 148–155; Martin Hardie, *The Old Water-colour Society's Club, 1926–'27, Fourth Annual Volume*, Londen 1927, Letters from Samuel Palmer, p. 38; R. Lister, *The letters of Samuel Palmer*, Oxford 1974, pp. 695, 708–709, 764; R. Lister, Samuel Palmer's Milton Watercolours, *The Connoisseur*, Jan. 1977, p. 17 e.v.

Tent.: Londen, Old Water-colour Society 1868, nr. 93;

Fine Art Society, 1881, nr. 71; Royal Academy, *Old Masters*, 1893, nr. 123; Glasgow, *International Exhibition*, 1901; Londen, Victoria & Albert Museum, *Samuel Palmer, A Vision Recaptured*, 1978–'79, nr. XIXb.

Herk.: Leonard Rowe Valpy, Londen; A. W. Dunn, Veiling Christie, Londen 18. VI. 1892, nr. 52 (nr. 49 was *The Curfew*, onze afb. 14); Robert Dunthorne; J. Douglas Fletcher; Veiling Christie, Londen 8. VI. 1976, nr. 186, met afb. (nr. 187, met afb. was *The Curfew*, onze afb. 14); Kunsthandel Thos. Agnew & Sons, Londen (cat. *105th Annual Exh.*, 23 jan.–24 febr. 1978, nr. 67). Aankoop met steun van de Rijksmuseum-Stichting, 1978 (inv. nr. 1978: 39).

Afb. 14. SAMUEL PALMER (Newington 1805–Redhill 1881).

The Curfew; peinzende jongeman met vee aan de beboste oever van een stil water, met aan de overkant een kerkgebouw; avondstemming.

Penseel in kleuren (waterverf en dekverf) met gom, op board, 500 × 711 mm. Bewaard in de oorspronkelijke lijst. Links onderaan gesigneerd en gedateerd: *S. Palmer 1870*. Op de achterzijde Palmer's eigen waarschuwing het papier niet van het board los te weken.

Opn.: Uit dezelfde reeks als afb. 13. *The Curfew* (de avondklok) is ontleend aan Milton's gedicht *Il Penseroso*, LI, 73–76: *Oft on a flat of rising ground I hear the far-off curfew sound Over some wide water'd shore Swinging low with sudden roar.* *Litt.*: zie bij afb. 13.

Tent.: Londen, Old Water-colour Society, 1870, nr. 97; *International Exhibition*, 1872 (Division I, Class I, Nr. 1); Fine Art Society, 1881, nr. 60;

Royal Academy, *Old Masters*, 1893, nr. 124; Glasgow, *International Exhibition*, 1901; Londen, Victoria & Albert Museum, *Samuel Palmer, A Vision Recaptured*, 1978–'79, nr. xx.

Herk.: als afb. 13; Kunsthandel Thos. Agnew & Sons, Londen (cat. *104th Annual Exh.*, 17 jan.–18 febr. 1977, nr. 98, afb. van een detail in kleuren op de omslag; cat. *105th Annual Exh.*, 23 jan.–24 febr. 1978, nr. 73). Aankoop met steun van de Rijksmuseum-Stichting, 1978 (inv. nr. 1978: 40).

Afb. 15. GEORGE RICHMOND (Brompton 1809–Londen 1896).

Portret van een zittende dame bij een doorkijk naar buiten. Penseel in kleuren (waterverf), met witte dekverf gehoogd; gedoubleerd (het papier van de oorspronkelijke passpartout in het watermerk gedateerd 1842), 489 × 381 mm. *Herk.*: Veiling Christie, Londen 14. III. 1978, nr. 174. Aankoop 1978 (inv. nr. 1978: 36).

Afb. 16. EDWARD LEAR (Holloway 1812–San Remo 1888).

Gezicht op de Ponte Lupo (bij Tivoli). Potlood, pen en penseel in bruin, 258 × 440 mm. Rechts onderaan gedateerd: *Ponte Lupo, May. 2. 1845*; in de voorstelling verschillende andere inscripties, kleurnotities e.d.

Opn.: Op dezelfde dag dat Lear dit Romeinse aquaduct tekende, schetste hij ook het zuidelijk daarvan gelegen bergstadje San Vittorino, op een tekening die nu in het bezit is van de Harvard Univ. te Cambridge (U.S.A.). *Herk.*: Kunsthandel Thos. Agnew & Sons, Londen (cat. *106th Annual Exh.*, jan.–febr.

1979, nr. 195). Aankoop 1979
(inv. nr. 1979: 9).

Afb. 17. WILLIAM CALLOW
(Greenwich 1812–Great Mis-
senden 1908).

Schepen aan de wal voor
Caernarvon Castle, Noord-
Wales.

Penseel in kleuren (waterverf
en dekverf); gedoubleerd
330 × 480 mm. Rechts onder-
aan gesigneerd en gedateerd:
W. Callow 1883. Verso op-
schrift: *No. 46, Carnarvon
Castle*.

Litt.: William Callow, *An
Autobiography*, ed. H. M.
Cundall, Londen 1908.

Tent.: Londen, The Royal
Watercolour Society, 1883.

Herk.: Kunsthandel Appleby
& Sons, Londen. Aankoop
1978 (inv. nr. 1978: 4).

1

2

3

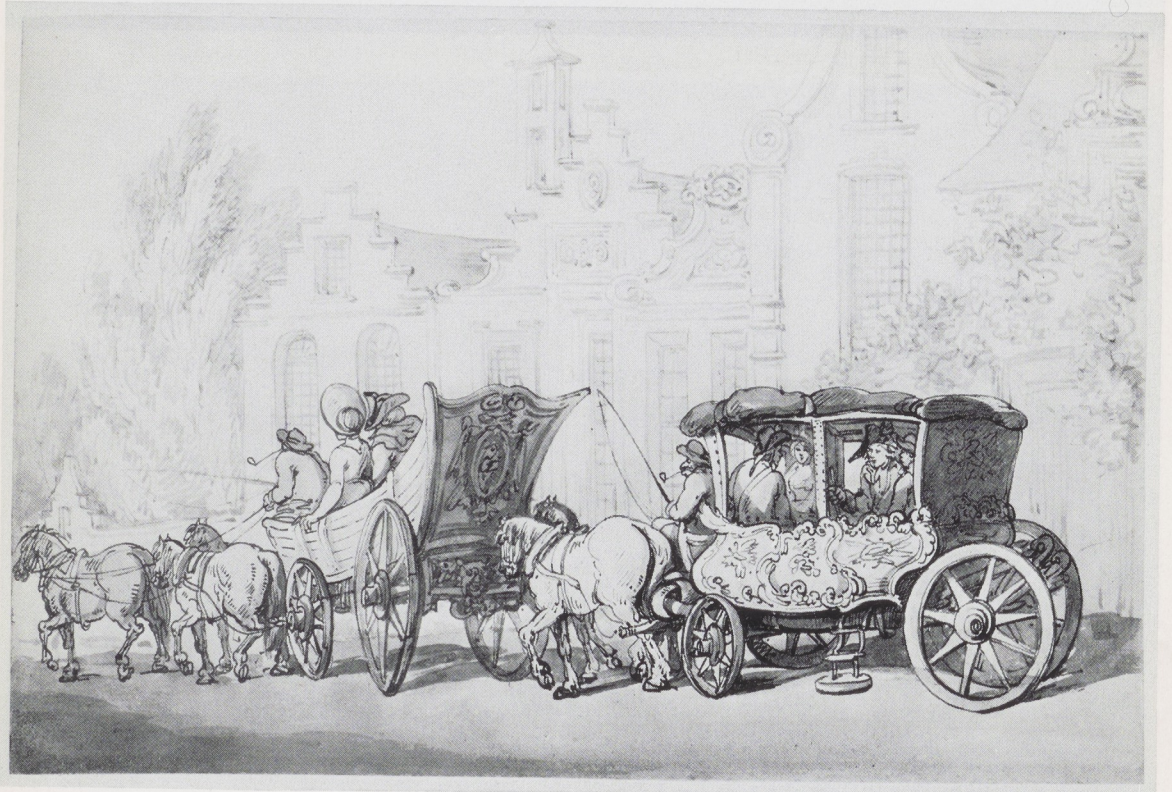
4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

15

16

